

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/157889,O-dwoch-waznych-rocznicach-rozwiazanie-AK-i-powstanie-IP-N.html>

17.04.2024, 03:20

O dwóch ważnych rocznicach - rozwiązanie AK i powstanie IPN

19 stycznia przypadają dwie ważne rocznice w historii Polski. Pierwsza dotyczy rozwiązania Armii Krajowej z rozkazu gen. Leopolda Okulickiego w 1945 r. Druga to wejście w życie ustawy uchwalonej przez sejm 18 grudnia 1998 r., o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 1999 r.

Armia Krajowa była jedną z największych podziemnych organizacji zbrojnych w Europie w czasie II wojny światowej. Przez cały okres okupacji tworzący ją żołnierze prowadzili nierówną walkę z nazistami, broniąc narodu polskiego przed zagładą.

To właśnie Armia Krajowa w czasie niemieckiego terroru kształtowała – w większym lub mniejszym stopniu – postawy setek tysięcy Polaków, dawała nadzieję w trudnych chwilach i podtrzymywała ducha walki.

Pomimo klęski powstania warszawskiego i oddania Polski na skutek decyzji jałtańskich pod kuratelę Związku Sowieckiego, żołnierze AK pozostawali gotowi do dalszej batalii, a wielu z nich podjęło się otwartego boju z nowym, komunistycznym najeźdźcą w ramach Delegatury Sił Zbrojnych, Ruchu Oporu Armii Krajowej, Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość, Konspiracyjnego Wojska Polskiego, Narodowej Organizacji Wojskowej, Narodowych Sił Zbrojnych, Wielkopolskiej Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Warta” i innych niepodległościowych organizacji.

Po 1945 r. historia AK miała swój dalszy ciąg, a żołnierze wyklęci – spadkobiercy tej formacji, stawiali opór sowietyzacji Polski i podporządkowania jej ZSRS. Po nierównej walce skazano ich na zapomnienie i potępienie jako „leśnych bandytów”. W tym kontekście komuniści, chcąc ustanowić swoje porządki na ziemiach polskich, realizowali strategię złożoną z dwóch etapów. Pierwsza z nich polegała na fizycznym wyeliminowaniu żołnierzy podziemia niepodległościowego. W konsekwencji wielu dawnych AK-owców zamordowano w bezimiennych dołach lub skazano na długoletnie wyroki więzienia. Kolejnym krokiem była walka z pamięcią o żołnierzach wyklętych i rugowanie ich z przestrzeni publicznej.

Dopiero upadek systemu komunistycznego w Europie w 1989 r. spowodował, że Polska wraz z innymi krajami Europy Środkowo-Wschodniej mogła rozliczyć się z przeszłością i przywrócić pamięć tym, którzy oddali swoje życie w obronie niepodległości.

Wobec tego rola, jaka przypadła Instytutowi Pamięci Narodowej jest szczególna, ponieważ na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat nie tylko podjął się rozliczenia z trudną przeszłością czasu 1939–1989, ale upomniał się także o bohaterów walczących o niepodległość Polski.

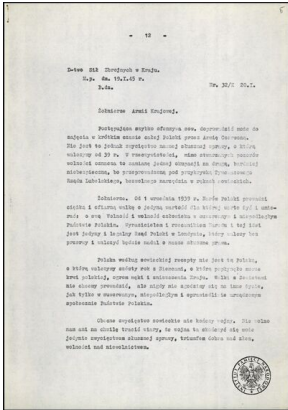
Instytut, realizując przepisy ustawowe w imieniu państwa polskiego, ma poprzez swoje działania zadośćuczynić ofiarom i krzywdom, jakie naród polski doznał od dwóch systemów totalitarnych, tj. nazizmu i komunizmu. Ponadto ważnym polem działania dla Instytutu jest osądzenie sprawców tych zbrodni, stworzenie norm uniemożliwiających funkcjonariuszom byłych komunistycznych służb specjalnych i ich współpracownikom wpływanie na życie publiczne (lustracja), a także udostępnienie pokrzywdzonym dokumentacji zbieranej w przeszłości na ich temat.

Podjęcie tych kompleksowych działań stanowi nie tylko formę sprawiedliwości wobec niezliczonych ofiar systemu komunistycznego, ale i próbę pozbawienia jego twórców oraz ideowych dziedziców wpływu na kształt suwerennego państwa polskiego, które po 1989 r. aspirowało do miana państwa prawa.

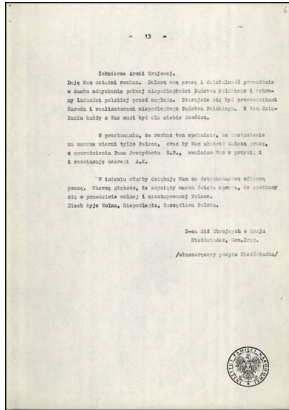
Ważnym i nierozzerwalnym elementem tego procesu jest również prowadzenie działań edukacyjnych i naukowych, które pozwolą przekazać prawdę o tym trudnym okresie w sytuacji, kiedy przez blisko pół wieku zakłamywano prawdę o historii Polski, a bohaterów walk o niepodległość skazywano na zapomnienie.

Przywracanie pamięci to zadośćuczynienie i uhonorowanie, które są wymagane jako moralne działanie instytucji państwa, w imieniu którego działa Instytut Pamięci Narodowej. To wreszcie nauka i edukacja, które zachęcają najmłodsze pokolenia do zgłębiania historii w formie zabawy. Poprzez swoje działania IPN dociera również do starszego pokolenia i rewiduje wcześniejszy obraz historii przekazywanej przez komunistyczne państwo PRL.

Już niedługo 14 lutego 2022 r. będziemy obchodzić 80. rocznicę przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową o czym poinformujemy w osobnym komunikacie.

Rozkaz gen.
Okulickiego
rozwiązujący Armię
Krajową (BU_1558_6)

Rozkaz gen.
Okulickiego
rozwiązujący Armię
Krajową (BU_1558_6)